

TERMÉSZET-GYÓGYÁSZ.

Az észszerű élet- és gyógmód közlönye.

Népszerű utasítások az emberi testnek valódi és természetes ápolásáról, egészséges és beteg állapotában.

Isten segélyével az emberiség javára.

Virad — haladjunk! (Gr. Széchenyi 1.)

1875. 18. szám	Megjelenik havonként kétszer, 1- és 15-én, negyedréti alakban; ára egész évre 4 fr. Többek közreműködésével szerkeszti: Ungerleider Jónás, hasonszenvi orvos.	Nyiregyházaán, mart. 15.
-------------------	---	-----------------------------

Tartalom: Ajánlat (votivum) — Elmélkedés a gyógyítás felett. — Miért lettem vegetariánus? (Folyt.) — Az „Iguitia amara“ hasonszenvi gyógyszer gyors hatása. — Böngeészet.

Ajánlat (votivum).

A rómaiaknak hat évszázadon keresztül nem voltak orvosai, és igen jól érezték magokat; nálunk daczára minden tudománynak, az ujszülöttek fele az 5-dik éves korig meghal és alig egy harmadrésze a népességnek éri el a 40-ik éves életkort; 100 hadköteles közül pedig, csak 30 képes a katonaszolgálatra.

Csak a satnya ifukor és a végképen elgyengült aggkornál bekövetkezett halálozás lehet egyedül okadatolva, és ennek folytán a közép-életkornak 52—53 évig kellene terjednie, mert ha egy népfaj kevesebb számú éveket mutathat fel a középletkorban, bizonyára a fent említett két természetes és megmásíthatlan halálozási okokon kívül még más befolyásoknak is kell működni, melyek mint történeti halálozási okok tekintetnek; és épen ezen történeti okokat kell minél kevesebb térre szorítani, és ez a feladata a közegészségi működéseknek, az államnak, és a tudománynak.

Elmélkedés a gyógyítás felett.

Jelige: Világosság és igazság mindenek felett.

Guido von Bausnern.

A természet az embert, a teremtés koronáját, Isten képmására teremté. Ugy áll ő ott, mint az isteni munka mesterműve, feldiszítve az anyatermészet minden szépsége, gazdasága, művészi tökélye és pompája által. Ő egészíti ki az élet és szeretet lánczát, mely a szellemből az anyagba, az Istentől pedig a mindenség véghetetlen elágazásaiba vonul át. Az ember azonban igen gyakran és láthatólag eltér helyes utjából míg életpályáját lefutja. A természethez nem maradt hű, mint az ő iránta. Mint mindenből összetett lény, az embernek a természetben egyetemleges rokonságai vannak, melyek rá nézve többé vagy kevésbé tevékeny és befolyásos hatást gyakorolnak. Mindezen szép és kiváló tulajdonai őt azonban elkábíták, miért is hivatását és hajlamait helytelenül használá fel, — nem tudá megkülönböztetni a benne született hatalmat, erő-

ket. Hajlamainak fonák kielégítése azután durva következmények örvényébe sodorta őt, hol vétkezett, túrt és ismét igyekezett okulni. De nem volt képes soha a természet és az isteni szellem fejlődő törvényeivel együtt haladni, ellenök vét vagy ellenök áll folytonosan minden igyekezete daczára. Az emberiségnek még meg kell tanulnia, mi az ember, honnét eredt és minők hajlamainak tulajdonképeni céljai, mikép kell azokat felhasználnia. — Az ember mindenhez érez vonzalmat, mert mindenből alkottatott; törekvésében azonban gyakran igen veszedelmes végletekbe megy át, védangyalának kellene lennie. Így találkozzunk azután oly számos félrevezetett és beteg elmével e földön, az isteni teremtésnek ezen gyönyörű bimbóján. Fonák és kihágó életmód következtében az emberi nem szellemileg és testileg beteg lett, mely körülmény szülte aztán az orvosokat. Az orvosok innét ellenkező benyomásoknak engedtek, és a betegségek gyógyítására különféle szereket használtak: különféle rendszereket állítottak fel, melyeket tökéletesíteni kezdettek, de csakhamar a tökély tetőpontján képzelék magokat az új tudósok. Daczára a természet példái és figyelmeztetésein, daczára az örök haladás és kifejlődés törvényeinek érthető és hatalmas kinyilatkoztatásainak, az orvosok a befolyásuk alá került emberiség szívébe azon vak hitet oltották be, mintha a haladás általában mind a test, mind a lélekre nézve ártalmas volna, az annyi idők óta megállapított és szentesített dogmákon túlmenni, a testi egészséget és lelki üdvösséget megmérhetlen veszélybe vonná. De a tiszta és józan elmék a véghetetlen kifejlődés törvényeit ép oly tisztán észlelték, mindennek daczára saját kebleikben, mint a természet széles mezein.

Az emberi elme a való kiderítésére törekszik, mely az ő csudálatos alkotásának megbecsülhetlen tulajdonságát képezi, mely tanuskodik azon benső erőről, mely szerint az elmét képessé igyekszik tenni, hogy a természet tanításai és az igazság igényeihez hű maradjon. Ha azonban ezen jeles erő félszegen használtatik fel és hatáskörén túl csap, akkor beáll az elmének azon szerencsétlen állapota és azon jellemvonás, mely előítéletnek és dogmatizmusnak neveztetik, siralmas két tulajdonság, rendesen tudálékos tudatlansággal, elbizakodottság és egy bizonyos arisztokraticus kizáró jellemmel vannak összekötve, mely annyira különbözik a művelt elme józanságá-

tól. Jól meg kell jegyezni, miszerint a tudás azaz a tanulás különféle tények és vélemények szüleménye, melyek a gondolkozás rendelkezésére bízhatnak, de melyek mégis külső jellegek és tapasztalások nyomán vésődnek az elmébe. Evvel szemben a bölcsesség teljes és összhangzó befejezése mindazon rokonságok, hajlamok és vonzódásoknak, melyek a halhatatlan elmét képezik, és szép viszonyait ékesítik. A tudás egyéni és fölültes, míg a bölcsesség nyílt és világos. Az emberi jólét e két forrásainak eképeni meghatározása folytán könnyen beláthatni, miszerint a gyógyítás és betegségtől megőrzés tudománya határozottan megkívánja hogy átalakittassék. Ezen átalakítás már annál is inkább szükségessé vált, mert az orvosi tudomány jelenleg azon fölültes alapon nyugszik, melyet neki véletlen esetek és vélemények kölcsönöztek. És mégis tapasztalhatjuk, hogy a legnépszerűbb és befolyásosabb orvosok is iszonyodást mutatnak a gyógytan kifejlődött és előre haladt átalakulása iránt. De hiszszük és tapasztaljuk, mikép a körülmények magok csinálnak utat az igazság kifejlődésére, és jöllehet egy hatalmas sereg tehetség és tanultság szállott ki sikra ellene, ő azonban mégis győzedelmeskedni fog, és véghetetlen jótéteményeit kiárasztandja az emberiségre. — Az orvosi tudomány kifejlesztése tehát e mostoha körülmények közt történt és gátoltatott meg haladásában. Hypocrates és Galén után jövének ugyan reformatorok, de az alleopathia ódon iskoláin ők se haladtak igen tul, — míg jött Hahne-mann azon nevezetes felfedezésével, melyszerint kevesebb mennyiségű gyógyszer tökéletesebben finomítva és koncentrálva alkalmasabb egy szervezet gyógyítására, melynek minden paránya a villanyosság és delej elvénél és a szellemi tevékenységnél fogva mozgásba hozatik. Utána jött Priesnitz, ki kijelenté, mikép az orvosok feladata, egyedül abban állana, hogy a testet hideg és meleg víz használata által a testnek minden bajai orvosolva lennének, és a test régi természetes állapotába helyezettnek vissza. Ezek azon lényegesebb reformok, melyeket az orvosok mindeddig létrehoztak, vagy tán helyesebben mondva a véletlenség az orvosok kezeibe juttattak.

A régi orthodox iskola azonban a haladó kifejlődés nagy rendszerével csak döcögve haladt némelykor előre. Az átalakulás mezején ezen ritka jelenségek az esetleges és különmemű, orvosi rendszerek sajátságos hatásai voltak, melyek a kórtan és a betegségek mikénti kezelése felett szülték némelykor és nagy nehezen ezen új okoskodásokat. Mindemellett félre ne értsük egymást és ne gondoljuk, hogy az alleopathia rettenetességeit valaha annyira átváltoztathassa, hogy a homöopathiához vagy a hydropathiához némileg is hasonlítson: ez nem természete az alleopathia szervezetének. Minden új rendszer saját természetes magvából nőtte ki magát, és sajátságos alakja mindenkor hiven megőrzetik minden beolvadás vagy átalakulás ellen. És itt

mutatkozik leginkább az emberi elme főnök tevékenysége a tudálékos tudatlanság átídomitása, előítéletek, dogmák, ellenmondó tanok és vélemények nyilvánulásában. De ne legyünk oly igen szigoruak a gyakorlati orvosok ezen dogmaticus eljárása megítélésében, mert hisz kevés kivétellel ők mindig azon utat választják, melyet nekik önérdükük és vonzó vélemények tanácsolnak. Igen emelkedett elmével kell birnia ugyanis annak, kiben a józan ítélet és a kötelesség szent érzete uralkodik, hogy tetteit ne önérdékek kívánalmái vezessék. Így történik azután, hogy a saját magával ellentmondó társadalmunkban a nyilvános tisztelet, nevelés, állás, és pénzviszonyok az igazság kiviláglását annyira gátolják. Hogy tehát az orvosok az ujitmányokat miért nem fogadják örömmel, oka az, hogy érdekük épen a megromlott szervezetből eredő számtalan bajok és testi nyomorok terjedésében fekszik, melyekkel a betegek ágyánál a kórházakban, a menhelyeken, börtönökben, táborokban és általában az egész nép körében találkozunk. Azon orvosok, kik nap-számosokként nincsenek felfogadva, valódi örömléket fejezik ki ezen véghetetlen nyomor láttán. A nemes lelkek ohajait ők a szegény és tudatlan nép önző tanainak vallják, vagy azon furcsa törekvés nyilvánulásának, mely szerint némely nyomorban sínlódó helyzetén javítani, vagy tán épen kedvező helyzetbe jutni kívánna. Az orvos tehát nem látja érdekével megegyezőnek, hogy egy üdvös rendszer vagy oly ujitmány hozassék be, melynek alapján a betegségek hathatósan gyógyíthatnának. Ő nem kívánja a boncztan és az emberisme tanának kifejlődését, mert annak általános és helyes ismerete az emberi nemet józan életmódra és a betegségek kikerülésére vezetné. Érdekeit nem találja az emberi természettan malmában és nem törekszik a betegségek okait és forrásait eltávolítani, mert jövedelme forrása elapadna. Betegségek és fájdalmakkal találkozhat tehát, mert az emberi élet és a testi igények tudománya az emberiség legnagyobb része előtt ismeretlen. — A szegény ember testi erejét, saját és családja fentartására használja fel, e mellett mindennemű nélkülözések és bajokkal kell küzdenie, melyek csakhamar elviselhetetlenné válnak. Elsatnyult testét ennek következtében a legcsekélyebb időváltozásra betegség éri. A munka tulságos, és erejéhez képest aránytalan sokszor, miből azután torlások, gyuladások és kimerülések származnak, melyek pedig a szegény ember bérére nézve főtenyezők. És ha így betegség és nyomoruság alatt nyögve, családját tovább táplálni nem képes, és kéro hangját segítségért a társadalomhoz, annak szerencsésbjeihez intézi, miféle választ nyer? sötét arczokkal és könyörületlen megvetéssel fog találkozni; — elhallgat tehát és elvész eszméletlenül. Hasonló példák különféle alakban számtalanszor találhatók a világ minden részében. — Az orvos nem érdeklődik a szegény ember felgyógyulása iránt, reá nézve mind egy, ha bajai enyhülni vagy állapota bármikép fog

változni. Őt nem keresi fel, miután azon jutalmat, melyet tőle fáradságáért várhatna, nem reményli megkapni; emiatt azután a szegények elhanyagoltatnak, mert az orvos érdeke nem abban áll hogy a betegség általában eltávolítottassék, hanem hogy az még inkább terjedjen azok közt, kik képesek működését kellőképp még díjazni, mert másként betegségek szelcsendében az orvosnak üres a táskája. A szegény ember neje és gyermekei azután még inkább ki vannak téve a kegyetlen időjárás és minden kigondolható nélkülözéseknek. Végre a nő a sok gond és bajtól megtörve, elsatnyulva, fekvő beteg lesz ugyanazon ágyban, melyből kevéssel azelőtt szerencsétlen és elhagyatott hitestársát vitték ki. Ő is ugyanazon nélkülözések és bajokba kerül, és szintoly kevéssé vétetik a társadalom által figyelembe; gyermekei siró hangjai kioltják szívében a felgyógyulás reményét is, végre ijesztő gondok között, melyekről kivüle senki másnak fogalma se lehet, kétségbeesetten kimul az életből: az utolsó hangok, melyek füleihez érnek, éhes gyermekeinek jajkiáltásai! Ilyen áldozatai vannak az emberi igazságatlanság és rendetlen társadalmi viszonyainknak.

A gyermekek aztán az árvaházba jutnak, hol gondolkodni fognak róluk a szerint a mint az or-

vos vagy a felvigyázó megjutalmaztatott. Felnevelik őket idegenszerűleg, belőlük a társadalom műveletlen sarja, később a községek terhei, végre pedig a szegények háza lakói lesznek.

Ha az orvosok jól alkalmazva és kellőleg el látva lennének, úgy bizonyosan felkeresnék a szegényeket, fájdalmaikat könnyítenék és őket a betegségek kikerülésére oktatnák. Ha az orvos az egészség értékéhez aránylag díjaztatnék, akkor a nyomor, lealjasodás és elfajulást, mint a betegség kuforrásait kiapasztani törekednék. E bajok azonban a társadalom minden rétegei közt akadálytalanul összehalmozognak, mivel az orvosok abban saját érdekeik fejlődését látják. Oda vonzódik az orvos, hol betegség uralg, nem azért, hogy azt pusztítsa, hanem hogy üzletét kiaknázza, már ez így van berendezve a társadalomban.

Az orvos egyéni állása, illetőleg érdekei veszélyeztetik leginkább — meggyőződésének becsületességét, mert míg saját érdeke számára a megfelelő irányt kiszabja, addigkötelesség érzete az ellenkezőt tanácsolná neki, és önző eljárása felett szemrehányásokat intéz hozzá, az önérdék azonban végre is diadalmaskodik és az emberi szívben a kitűzött cél rendesen az, hogy a körülményeket akképp mó-

Miért lettem vegetarianus?

Jelige: A gondviselés józan észt kölcsönzött az embernek, és a tápszerek választását szabad akaratára bízta; kötelességében áll tehát ösztönét felhasználni étrendének szabályozásában, hogy kerüljön tulságos mennyiséget, és az ártalmakat a minőségben; mire nagy választás áll előtte; ha ezen rendszabályoktól eltér, előbb vagy később viseli büntetését érte.

A vegetarianismus további ismertetése.

(Folytatás.)

Azt tartják hogy a hus legtömitettebb tápszer, erőt ad és izletes, boncz- és élettani okok szólnak mellette!

Hogy a hus nem a legtömitettebb tápszer, ezt annak elemzéséből láthatjuk.

Azon nézet, hogy csak a hus ad erőt, azon szerencsétlen tévedésen alapul, hogy az erő kifejtésnek izomszövet-szétbomlás az alapja, és ez ennyiben igaz, — az élenyvesztés leggyorsabban hus által egyenlített ki, mint amely tápszer az emberi izomhoz legközelebb áll. Mióta azonban be van bizonyítva hogy erőt adó munkálatok által a húgyanykiválasztás nem növekedik, — ama erőt adó elvnek esnie kellett. A népnél él azonban most is e mondat alakjában: „Hus ad erőt és erőt“! Ami az igt illeti: be van bizonyítva — bizonyítani sem kellene — hogy a növényi tápszerek közt sokkal izletesebb anyagok vannak, mint minőt az állati táplálkozás nyújthat.

A hus élvezetének alapja öntudatosan vagy a nélkül erkölcselen — amennyiben magunkat úgy tekintjük, mint hozzánk hasonlóan teremtett lények élete felett szabadon rendelkező urat. Más lenne ha lehetetlen volna a hus kizárásával táplálkozni, de miután nem csak lehet, de az is bizonyos, hogy a növényi táplálkozás jobb olcsóbb és egészségesebb, — megölni az állatokat csak azért, hogy tápszert nyerjünk, felesleges és oly eselmény, melyhez jogunk nincs.

Egyébiránt ha a növényi táplálkozáshoz hozzá szokunk, mindazon élvezetek, melyeket most az életfentartására szükségeseknek tartunk, magoktól szűnnek meg olyanok lenni. Ilyen szerek a fűszerek és más ártalmas élvezeti szerek, melyeknek

feleslegességéről tanuskodnak a nélkülök megelégedett, tisztán növényi anyagokkal táplálkozó emberek.

Mihelyt életmódunkat egyszerűsítettük és azt a növényország tápszereire visszavittük, melyből sokkal több és jobb tápszereket nyerhetünk, mint az állatországból, még a kevésbé vagyonosak számára is, kik magokat a mostani körülmények közt elnyomva és szerencsétlennek érzik, — vissza fog térni a vidám boldogság kora.

Hogy az ember ninesen a hus ételre teremtve — mondja Plutarch — látszik abból, hogy az ember körme, foga, gyomra egyetlen állathoz sem hasonló, mely hússal táplálkozik s ha az ember mégis megmarad a húsetel mellett, és azt mondja husevésre van teremtve, akkor ölje hát meg azon állatot, melyet akar enni, a számára rendelt természetes fegyverrel, nem késsel vagy bárdal, hanem mint a farkas, mint az oroszán, felharapva annak torkát szakgasson szét egy sertést egy bárányt fogáival, és nyelje le martalékát félelevenen! Ha ellenben várnia kell, míg a szegény állat hullává lett, sőt még így sem eszi azt meg, hanem még előbb meg kell azt főzni, sütni és átváltoztatni tűz által, s fűszerekkel takarni el annak hullaszagát, csak hogy a félrevezetett szájjal a természetellenes tápot bevegje; miért eszi azt meg? mi viszi reá!

Es ennélfogva a legrégebb időtől kezdve folytonosan minden korban találunk a vegetariánusnak és pedig éppen azon emberek között — részint követőire, részint hirdetőire, kiknek neve körül a hálás utókor, vagy a társadalom, vagy a tudomány tényleg érdemeikre font díszkoszorút. A többi között Rousseau „Émil“-jében ezeket mondja: „Annak, hogy a hus az embernek nem természetes tápláléka, elég bizonyossága azon egykedvűség, mellyel a gyermekek a huseledek iránt rendesen viseltetnek, és az, hogy azok a süteményeknek s a gyümölcsöknek a hus-ételek fölött elsőséget adnak; s hogy bennök ezen természetes ösztönt el ne némítsuk s őket husevők névére ne tegyük, igen fontos, mert a husevés által ha nem egészségük, de jellemük kockázra van téve, mivel bármiként vegyük is a dolgot, a tapasztalás azt mutatja, hogy azon emberek, kik túlnyomólag hússal táplálkoznak, rendesen kegyetlenebbek s vadabbak, mint más emberek szoktak lenni.“

(Folyt. köv.)

dositsuk, hogy saját érdekeink, ruganyos ítéleteink eredményével megegyezzenek. — Az orvos benső meggyőződésében van egy benső tudat, melyet elnyomni nem képes, hogy amit üzletében érdekei következtében kényszerítették tenni, az kötelességével teljesen ellenkezik. Ugyanez tapasztalható törvénytudósok, bírák és egyeseknél. Ezen igazság leleplezi azon rettenetes szegényletes tény, melyszerint az emberek egymással nem csak társadalmi viszonyaikban ellenségeskednek, hanem hogy ezenkívül minden kebelben egy állandó harcz uralkodik önérdék és kötelességérzete közt, és míg az egyik neki egy bizonyos utat mutat, addig a másik az ellenkezőt tanácsolja. Az emberek érdeke testi szükségleteik és vágyaik kielégítéséből ered, és hogy azoknak eleget tegyenek, lelkiismereteiket gyakran dühös polgárharczokban fojtják el. A föld lakóinak egy harmada megromlik betegség következtében, mely onnét ered, hogy műveletlenek, és nyomorban szenvednek, azaz mert egyes osztályok által mindenből kizárattak, az arisztokraczia által elnyomtatnak. Ez azon szegénység igája alatt nyomorgó harmadrész, melynek munkáin találékony spekulációk üzetnek, kik foszlányokban születnek, élnek nyomorultán, dolgoznak és meghalnak anélkül, hogy létük czéljáról fogalmuk is lett volna. Igaz ugyan hogy hivatásuk fontolgatására nem marad idejük, mert nyomorult életüket tolytonos gondok, nélkülözések és elégedetlenség közt töltik, világos tehát, hogy az orvosok a kétségbeesés ezen tanyájában ritkán tévednek el! ritkán kutatnak a gondok, szerencsétlenség és romlás bus szögletein, lépteiket inkább a gazdagok ágyaihoz irányozzák, kiknek vagyonuk azon elhagyatott és szerencsétlen lények verejték-szülte készítményének összehalmozásából áll. Ezen dolgok igazságtalansága valóban rettenetes, iszonyu és igaz, miért is nyíltan leleplezendők bármennyire sértsék is a gyönyörben elmerültek kényes füleit. Az emberi nem betegség alatt nyög. Az emberiség beteg mint egy test, és orvosra van szüksége, szüksége van komoly figyelemre, egészségének ereje és boldogságának állandó helyreállítására. Ezért mindenelőtt, nevelni és oktatni kell őt, alapvonala ezen nevelésnek saját maga, bonczatani alkotása és egyéb sajátosságai megismerésében álljon; csakis akkor fog az emberiség a tudatlanság, nyomor és betegségektől megszabadulni. Csak akkor fognak az orvosok hasznosak és jótékonyok lenni, mert tehetségök és idejük akkor a társadalmi, erkölcsi és anyagi ujítások kivitelére fognak felhasználtatni, és érdekük nem csupán a teljes egészség helyreállítása, hanem egyszerűs mind a tudatlanság, a betegség okai, és sok nyomor eltávolítására is fog irányulni.

Az „Ignitia amara“ hasonszenvi gyógyszer gyors hatása.

Mult hó 12-én hivattam Pazony községébe, E. G-né nagysága szenvedő állapotán segitendő; neve-

zett urnó harmadnappal előbb — a konyhán zsirt olvasztatván és ennek fellobbbanásától — ijedés következtében a nagy melegről kiszaladt az igen hideg légre és így tetemesen áthűlvén, még akkor nap rosszul érezte magát; másnap beállott a láz és az egész testében szuro fájdalmakat érzett, különösen a fej balrészén és balszemén iszonyuan dultak a fájdalmak annyira, hogy a világosságot nem tűrhette s az ugynevezett fényiszonyig hágott; az aconitum mint lázellenes szer már előtte való nap kísérletbe vétetett, de minden siker nélkül; midőn én a fentírt napon délután 3 óra tájban oda értem, igen szenvedő állapotban s az arcz és szemtekét vörösnek találtam, ezen jelenségek engem a belladonna alkalmazásra utaltak, melynek harmadik dilutiójából 3 cseppet vegyitettem 10 evőkanál vízbe és minden 5—10 perczben adtam egy kávé kanálnyit, a fejére hidegvizes (nem jeges) borogatásokat rakattam, ezen adagolásra a fájdalmak szűntek ugyan kevés időre, de ismét visszatértek; és midőn 5 óra tájban a fájdalmakhoz még nagy nyugtalanság és idegesség is csatlakozott annyira, hogy minden neszre, sőt oknélkül is sirni kezdett, a belladonna helyett ignatiából (6-ik dilutio) két cseppet egy evő kanál vízben adtam egyszerre, mire csakhamar elaludt és két óra hosszáig nyugodtan aludt; felébredvén örömmel hallám, hogy a fájdalmak szűntek, mire ismét egy cseppet adtam és szakgatva aludt ismét, a fájdalmak pedig egészen szűntek. 10 órakor vacsorára hivattam és a beteg szintén vacsorált; éjelre vizes haspólyát és vizes harisnyákban való alvást ajánlottam. Én is jól aludtam, a beteg nem háborgatott, reggel értesültem, hogy a beteg egész éjjel nyugodott és meg is izzadt; nem lévén semmi teendőm, bucsut vettem a kedves betegtől és haza mentem.

Böngészet.

A londoni General-Providend életbiztosító társulat igazgatói az ottani szabadkőmivesek termében Gordon Henry lord elnöklete alatt még 1864. decz. 16-án tartottak közgyűlést, melyben elhatároztattott, hogy jövendőre a náluk történendő életbiztosítások díjkiszabásánál tekintettel lesznek az elfogadott gyógyszerrendszerre is, és a homeopathia részére külön osztályt állítanak fel jutányosabb illetékfizetéssel, mint-hogy a tett vizsgálatok következő felfedezéseket eredményeztek: a hasonszenvileg orvosoltak tartósabb egészségűek és ritkábban betegszenek meg, hamarább gyógyulnak és csekélyebb köztük a halandóság; a betegek biztosabban és tökéletesebben gyógyíthatók, és a szerek oly finomak és szelidek, hogy a test szerveit sohasem támadják meg. Ezen határozat oly tanuság, mely a hasonszenvészet gyakorlati becsét az allopathiai gyógyszerrendszer felett minden további ellenmondás ellen okmányilag védi.

Lipcsei „Allgemeine Homöopathische Zeitung.“

Nyiregyházán 1875. Nyomatott Dobay Sándornál.